

Opinia
Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych
nr 28/2012 z dnia 12 marca 2012
o projekcie programu zdrowotnego „Gminny Program Profilaktyki
Raka Piersi. Od samobadania do mammografii. 2012-2014”
realizowanym przez gminę Izabelin

Po zapoznaniu się z opinią Rady Przejrzystości wyrażam negatywną opinię o projekcie programu zdrowotnego „Gminny Program Profilaktyki Raka Piersi. Od samobadania do mammografii. 2012-2014” realizowanym przez gminę Izabelin.

Uzasadnienie

Zastrzeżenia budzi propozycja przeprowadzania badań mammograficznych u kobiet w wieku 35-49 lat. Żadne aktualne wytyczne nie zalecają wykonywania mammografii u kobiet w wieku poniżej 40 roku życia, w większości wytycznych zaleca się wykonywanie tego badania u kobiet powyżej 50. roku życia. Cele programu są mało precyzyjne. Na podstawie tytułu oraz treści projektu można wnioskować, że głównym celem programu jest wzrost świadomości dziewcząt z trzecich klas gimnazjum z terenu gminy Izabelin, o konieczności podejmowania działań profilaktycznych w kierunku wczesnego wykrywania raka piersi, prawdopodobnie poprzez naukę samobadania piersi, a także przeprowadzanie badań mammograficznych u kobiet w wieku 35-49 oraz 69+ lat co 2 lata. Sformułowanie „samobadanie u uczennic trzecich klas gimnazjum” nie jest jednak precyzyjne. Nie wiadomo, czy dotyczy nauki samobadania, do jakiego rodzaju samobadania się odnosi (można się domyślać, że samobadania piersi). Istnieje szereg wątpliwości, czy samobadanie jest efektywnym sposobem wczesnej diagnostyki raka piersi.

Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii jest projekt programu zdrowotnego gminy Izabelin w zakresie profilaktyki raka piersi, zakładający samobadanie piersi u uczennic trzecich klas gimnazjum, mammografię dla kobiet w wieku 35-49 i powyżej 69 lat co 2 lata, edukację prozdrowotną oraz zachęcanie (poprzez lekarzy) kobiet w wieku 50-69 lat do poddania się badaniom mammograficznym finansowanym przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) i organizowanie przynajmniej raz w roku przyjazdu tzw. mammobusu do gminy.”

Problem zdrowotny

Rak piersi jest najczęściej występującym wśród kobiet nowotworem i drugą przyczyną zgonów kobiet w Polsce. Według danych Warszawskiego Rejestru Nowotworów, w województwie mazowieckim, w 2008 r. odnotowano wśród kobiet 779 zgonów spowodowanych nowotworem złośliwym piersi oraz 2007 nowych zachorowań na ten

nowotwór. Dane dotyczące 2007 r. ukazują, że złośliwy rak piersi dotyczy także nawet kobiet przed 30 rokiem życia. Mimo, iż 70% raków piersi występuje u kobiet >50 rokiem życia, duża liczba zachorowań jest obserwowana już w grupie wiekowej kobiet 35-39 lat.

Mammografia pozwala na uwidocznienie małych zmian nowotworowych, zanim staną się one wyczuwalne. Wczesne wykrycie nieprawidłowości zwiększa szansę na pełne wyleczenie, zwiększa odsetek operacji oszczędzających piersi. Zmniejszenie zachorowalności i przedwczesnej umieralności z powodu nowotworów złośliwych stanowi jeden z priorytetów zdrowotnych zgodnych z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 sierpnia 2009 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych (Dz. U. z 2009 r., Nr 137, poz. 1126).

Alternatywne świadczenia

Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi finansowany przez NFZ umożliwia wykonywanie bezpłatnej mammografii kobietom w wieku 50-69 lat, Gminny Program Profilaktyki Raka Piersi ma na celu uzupełnienie dostępnych świadczeń poprzez umożliwienie skorzystania z bezpłatnych badań mammograficznych dodatkowej populacji.

Wnioski z oceny przeprowadzonej przez Agencję

- Program odnosi się do problemu zdrowotnego istotnego w skali całego kraju;
- Grupą docelową dla przewidzianych w projekcie działań edukacyjnych obejmujących naukę samobadania piersi jest młodzież uczęszczająca do szkół gimnazjalnych, natomiast badania mammograficzne będą wykonywane w grupie kobiet w wieku 35-49 oraz ponad 69 lat;
- Dostępne wytyczne nie są zgodne co do roli samobadania piersi we wczesnym wykrywaniu raka piersi, jednak zgodnie zalecają działania edukacyjne w zakresie wczesnego wykrywania raka piersi i zagrożeń związanych z tym nowotworem, a także korzyści związanych z wczesnym wdrożeniem leczenia, skierowane do pacjentek w każdym wieku. W większości wytycznych zaleca się wykonywanie mammografii od 50. roku życia. Tylko niektóre wytyczne zalecają lub dopuszczają rozpoczęcie badania mammograficznego w wieku poniżej 50 roku życia. Stanowisko Krajowego Konsultanta w dziedzinie onkologii klinicznej jest w tej kwestii negatywne;
- W projekcie nie wykazano, że program stanowi optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów;
- Projekt zakłada monitorowanie i ewaluację jedynie działań z zakresu badań mammograficznych. Mówi się o wzorze sprawozdania z realizacji programu, jednak nie został on załączony.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, wydaję opinię jak na wstępie.

Tryb wydania opinii

Opinię wydano na podstawie art. 48 ust. 2a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z uwzględnieniem raportu „Gminny Program Profilaktyki Raka Piersi. Od samobadania do mammografii 2012-2014” realizowany przez gminę Izabelin, nr: AOTM-OT-441-177/2011, Warszawa, marzec 2012.

Inne wykorzystane źródła danych, oprócz wskazanych w ww. raporcie: opinia eksperta przedstawiona na posiedzeniu.